

lighed for at reducere antallet af udvalg til et økonomiudvalg og et stående udvalg (driftsudvalg).

Særligt ophævelsen af kravet om oprettelse af et socialudvalg har givet anledning til, at der i mange kommuner er overvejelser om ændringer i kommunernes udvalgs- og forvaltningsstruktur. I denne forbindelse har der imidlertid været peget på, at de gældende habilitetsregler vil føre til, at kommunalt ansatte ved sådanne strukturændringer i langt videre omfang bliver afskåret fra at deltage i udvalgsarbejdet, og at dette kan lægge hindringer i vejen for en omstrukturering eller forenkling af udvalgsstrukturen.

Efter de gældende regler kan en kommunalt ansat ikke være medlem af det stående udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter hans tjenstlige virksomhed. Hvis et udvalgs sagsområde udvides eller sammensættes af opgaver fra flere forskellige forvaltningsområder, medfører det, at kommunalt ansatte også afskæres fra at deltage i udvalgsbehandling af sager, der ikke vedrører den del af forvaltningen, som de er ansat i.

I det mest radikale tilfælde, hvor der kun oprettes ét stående udvalg, medfører de gældende habilitetsregler, at næsten ingen kommunalt ansatte kan være medlem af dette udvalg. Selv om der kun sker mindre ændringer, f.eks. en samling i ét stående udvalg af visse opgaver fra socialforvaltningen og kulturforvaltningen, medfører reglerne det urimelige, at en række ansatte afskæres fra deltagelse i udvalgsarbejdet på områder, som de i deres ansættelsesforhold er helt uden berøring med.

Baggrunden for de generelle habilitetsregler er bl.a., at en person ikke bør være medlem af et udvalg, hvis den pågældende hyppigt vil være afskåret fra at deltage i sagerne behandling på grund af konkret inhabilitet. I tilfælde, hvor et udvalgs sagsområde omfatter forskellige forvaltningsområder, vil den ansatte ikke så hyppigt være afskåret fra at deltage i de enkelte sager på grund af konkret inhabilitet. Dette hensyn vil således ikke i sig selv have en sådan styrke, at der er tilstrækkelig grund til helt at afskære den pågældende fra medlemskab af udvalg.

Andre hensyn kan imidlertid begrunde, at en person bør være afskåret fra medlemskab af udvalg. De gældende habilitetskrav er således i første række begrundet i hensynet til forvaltningens effektivitet og hensynet til borgernes tillid til den kommunale forvaltning. Den kommunalt ansatte bør ikke samtidig som udvalgsmedlem have tilsyn og kontrol med sin egen tjenstlige virksomhed. Hvis en ansat over for udvalget er ansvarlig for et forvaltningsområde eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for udvalgets sagsområder, bør den pågældende ikke

tillige som udvalgsmedlem føre tilsyn med opgavevaretagelsen eller tage stilling til egne indstillinger i sagerne.

De gældende inhabilitetsregler rækker videre og udelukker alle, der er ansat inden for udvalgets forvaltningsområde. Der er tale om vidtgående krav, som imidlertid retsteknisk har den fordel, at afgrænsningen af kredsen af udelukkede kun sjældent giver anledning til tvivlsspørgsmål. Dette gælder dog kun, når der er en sammenhæng mellem de enkelte udvalg og de enkelte forvaltningsgrene, således som det i det væsentligste hidtil har været tilfældet. Til hvert stående udvalg har der været en hertil svarende forvaltningsgren.

Med de strukturændringer, som allerede er gennemført i nogle kommuner, og som overvejes i mange kommuner, brydes denne sammenhæng mellem det enkelte udvalg og den enkelte forvaltningsgren. Dette nødvendiggør ændringer i habilitetsreglerne. Samtidig kan der være grund til mere generelt at lempe reglerne, idet de vidtgående konsekvenser af de gældende regler kan forekomme mindre rimelige.

Det forhold, at alle ansatte i den pågældende sektor afskæres fra medlemskab af vedkommende udvalg, uanset hvilke opgaver eller funktioner de pågældende varetager, medfører eksempelvis, at en børnehavepædagog eller -medhjælper er udelukket fra medlemskab af socialudvalget, og at en kontorassistent i teknisk forvaltning er afskåret fra medlemskab af teknisk udvalg.

Med væksten i antallet af kommunalt ansatte og den samtidige vækst i antallet af kommunalt ansatte, der deltager i kommunalpolitisk arbejde, medfører habilitetskravene, at en betydelig befolkningsgruppe afskæres fra politisk indflydelse i de kommunale udvalg. Hensynet til det politiske mandat, som vælgerne har givet kommunalbestyrelsens medlemmer, taler således også for, at der kun, hvor det er klart påkrævet, gælder generelle begrænsninger af de enkelte medlemmers arbejdsområder.

Reglerne om kommunalt ansattes adgang til medlemskab af stående udvalg blev indsat i den kommunale styrelseslov fra 1968. Før styrelseslovens ikrafttræden den 1. april 1970 var der ikke lovbestemmelser om adgangen for kommunens ansatte til at være medlem af kommunalbestyrelsens udvalg. I sin praksis antog Indenrigsministeriet imidlertid, at det som et almindeligt princip inden for kommunalforvaltningen måtte gælde, at ingen, der som tjenestemand eller på anden måde var ansat i kommunens tjeneste, på samme tid kunne have sæde i vedkommende udvalg eller anden tilsynsførende myndighed, som han selv direkte var undergivet i tjenstlig henseende, såle-